רב ששת אמר. לעולם מצות פדיון (ד) לאלתר והאי דקתני אין נערכין ופטר חמור פחות ממשלשים שאינו עובר עליו עד שלשים יום מכאן ואילך עובר: **מאי לאו מצוה להשהותו.** כרב נחמן וקסיל לרב ששת: **מצוה לפדותו.** למלאלתר עד שלשים הוי זמן פדייה ומכאן ואילך עובר: **אלא אמר רבא.** לעולם מצוה להשהותו ואפי' הכי כרב נחמן מלוה למיגיסא ולא קסיל ליה דקתני שלשים יום מצוה להשהותו: **רבי אליעזר הוא דמקיש.** בכור בהמה טמאה לבכור אדם: **והא.** דקתני מלוה לאלתר מלמ: **רבי** (ה) היא דמתניתין ללא מקשו: **מתני' מצות יעידה.** בהמה העבריה שיעבדה מלון למשה: **קודמת למצות פדייה.** שהיא פודה עלמה: **אשר לא יעדה והפדה.** מש יעדה זה מוטב: **עכשיו.** מלות מלילה קודמת שמהייבים לח יבמתו שלא למש מלוה פוגע בלילות מש לח: **באדון.** (ו) בממפים בהמה טמאה לנדק הבית מלות פדייתה בלדון קודם לכל מש:

הדרן עלך הלוקח עובר חמורו

הלוקח עובר פרטו: **שאינו רשאי.** למכול לעובד כוכבים (ז) בהמה: **גמ' כדרבי חנינא.** בפ' קמל (לעיל ה:) מה בהמתו פטורי ממוריס מפטורי קוסים וגמלים פטורי כו': **דזוטרן מילתה.** דלא מייירי בפטור חמור מלא פרקא קמא וכולה מסקמא לייירי בבכור בהמה טהורה: **בבהמתו.** בעלרו: **בדיניהן.** דייניו ליה בדיניהן ולקמן מפרש מלי היא: **אחוזה נקנית בכסף ובשטר ובחזקה.** מכי דיים למילתי' דלמלמרינן בפ"ק דקדושין (דף כו.): **וממונו במשיכה.** מטלטלין אין נקנין אלא במשיכה במסכת קדושין (דף כו.): **מיד עמיתך.** משמע מיד ליל דהייט משיכה: **כלל כלל לא.** עד שחנכ לרשותו של ישראל לא קני: **ואימא או בהא או בהא.** והכי משמע קרא מיד עמיתך הוא דבמשיכה ולא בכסף הא מיד עובד כוכבים במילה שחלכה ושמע מייניה להיכא דמשך ולא נתן מעות' נמי קני:

רב ששת אמר רבא. לעולם נמלות פדיון (ד) לאלתר והאי דקתני אין נערכין ופטר חמור פחות ממשלשים שאינו עובר עליו עד שלשים יום מכאן ואילך עובר: **מאי לאו מצוה להשהותו.** כרב נחמן וקסיל לרב ששת: **מצוה לפדותו.** למלאלתר עד שלשים הוי זמן פדייה ומכאן ואילך עובר: **אלא אמר רבא.** לעולם לאלתר לומר שאם פדאו קודם לי' אינו עובר עליו אע"ג דפדאו שלא בזמן מצותו: **מאי מצותו** כל ל' דקאמר לאו מצוה לשהותו כל שלשים קודם שיפדנו אלמא דאם פדאו קודם עובר עליו: לא מצוה לפדותו כל שלשים קאמר דבתוך ל' עד ל' הוי זמן פדייתו ואם לא פדאו עד ל': עובר עליו מיכן ואילך אי הכי. כיון דמוקמת דמצוה

שיטה מקובצת

ה] רב ששת אמר לומר שאינו עובר עליו. כלומר דאי גם למצוה מצוה לאלתר כדקתני בריישא קמייתא והאי דקתני אין בפטר חמור פחות מל' לענין דאינו עובר אם מאחר לפדותו עד ל' אבל מכאן ואילך עובר עליו אם אין פודאו או עודפו ול"ש כיון דמצוה לפדותו לאלתר אלמא לא יליף כלל מפדיון הבן א"כ מנ"ל הא דמל' [יום ואילך] עובר ומה שיעור ל' יום וצ"ל דמדרבון בעלמא: **ו] אלא אמר רבא** ל"ק הא ר"א דמקיש וכו'. צ"ל דרבא לא ס"ל כר"ע דאמר מצוה להשהותו דא"כ לא הוצרך לומר הא ר"א הא רבנן **ז]** דלר"ע ניחא הך בריישא דמצוה להשהותו ודאי מצינן לפרושי דשנוי' באפי נפשה קמשני ולא נימא דהא דקתני אין בפטר חמור פחות מל' מיירי לומר שאינו עובר עליו כר"ש אלא כר"א ובדיעבד נמי אינו פדוי אם פדאו תוך ל' יום או למצוה מיהא דמצוה להשהותו דהך פדיון דפטר חמור לאלתר כרבנן ובקונט' כתב לא כר"ע מתרצא אלא כרב ששת ור"ע למה לא פירש רש"י דהוי שנויא באפי נפשה. תוס' חיבונית: **ג]** מה עמיתך בחדא אף עובד כוכבים בחדא. מכאן היה קשה לר"י על שהיה מפרש בפ"ק דקדושין גבי הא דקאמר התם מכסף מקנתו בכסף הוא נקנה פירוש העבד עברי דאינו נקנה לעובד כוכבים ואינו נקנה בתורת חבואה וכלים פירוש חליפין ונראה לר"י משום דעובד כוכבים קונה שפיר שאר קנינין בחליפין מדמיעט התם עבד עברי דאינו נקנה לעובד כוכבים בחליפין ואם אין עובד כוכבים קונה בשום מקום בחליפין אמאי אצטריך קרא למעוטי גבי עבד עברי אלא ש"מ דעובד כוכבים קונה בחליפין והשתא קשה לר"י מאי האי דקאמר הכא ישראל בחדא אף עובד כוכבים בחדא והא עובד כוכבים נמי נקנה בחליפין ואור"י דה"נ קאמר ישראל בחדא אעפ"י שקנה גם בחליפין חליפין משום דלא חשיב חליפין אלא הני קנינין דכתיב בקרא משיכה ומעות כדפיר' לעיל שבאותן קנינין בני אדם ונגילן ליישא וליתן ומתוך כך ניחא קושיא אחרת שמקשה התם ר"י גבי הא דהכא דהיכי ס"ד דנילף משדה עפרון שתקנה אשה בחליפין והלא שדה עפרון לא מיקניא בחליפין דלא מצינו חליפין לעובד כוכבים דשמעינן הכא לעובד כוכבים בחדא ולישראל בחדא דפ' ניחא דלעולם הוא קונה שפיר בחליפין ודוה דלא חשיב לי' משום דלא חשיב אלא הני דכתיב בקרא וכן ראיתי כתוב שראה את ר"י דבו שהורה הלכה למעשה באדם ששלח עובד כוכבים להביא מעותיו המופקדים לו ביד חבירו וכתב לה וקנינא מן פלוני בר פלוני במנא דכשר לקנין: ויש חילוק בין דהיכי עשאה ע"י עובד כוכבים הא ק"ל שליח שויה ואין שליחות לעובד כוכבים ומיהו מאחר שקנה העובד כוכבים בחליפין מיד הישראל המורשה אין לנקוט לחוש שמא יחבצנו המפקיד לדין בפ"ק דקדושין הארכתי. תוס' חיבונית: **ז]** אמרת ק"ו גופו קונה ממונו לא כ"ש וא"ת אמאי לא קאמר כסף דישראל יכולין דגופו של ישראל קונה לו ואין קונין לעובד כוכבים ומיהו ישראל קונה לו ה"נ קאמר לעיל דיש"ל דאין לו אברא שלא יהיה שום קנין בממון דעובד כוכבים דלעבי זה אין לומר יוכיח דדוקא לעיל דיש לו ממון דישראל קונה לו ה"נ יוכיח דהוה ס"ד דקנה קנין גמור דישראל קונה לו וכיון דמספק והכהן לא יוכל להוציא מידו הבכור מטעם ספק קמ"ל דחייב בבכורה ודאי שהקנין קנין גמור ולהכי תנא נמי בתר הכי אפי' משך קנה ופטורה מן הבכורה ע"כ: **ח]** ל"ל דב' קנינים וכו' ה"ל תוס' חיבונית דיש"ל דפשיטא ליה דלית לן לרבויי אלא משיכה וכסף שאלו הקנינים דגילית בני אדם לעשות ליישא וליתן בהם ולכך פשיטא ליה דאתא לרבויי כסף או משיכה ושמא יש"ל דדוקא כסף משוי למשיכה משום דשכיחי בה בלוקח וחד במוכר שהמוכר מקבל המעות והלוקח מוסך אצלו הלכך דמו אהדדי טפי משאר קנינים:

ט] ולהי ל"ל דלר"ע נימא הך בריישא דמפיר דמקוה לכשהוא קלמר לנ"ל דמיטרי וכו'.

רב ששת אמר רבא. (ד) לעולם מצות פדיון אין נערכין ופטר חמור פחות ממשלשים שאינו עובר עליו עד שלשים יום מכאן ואילך עובר: **מאי לאו מצוה להשהותו.** כרב נחמן וקסיל לרב ששת: **מצוה לפדותו.** למלאלתר עד שלשים הוי זמן פדייה ומכאן ואילך עובר: **אלא אמר רבא.** לעולם מצות פדיון אין נערכין ופטר חמור פחות משלשים יום מכאן ואילך עובר עליו עד שלשים יום

דבר תורה מעות קונות. פירש בקונטרס לכתיב בהקדש וגמן הכסף וקס ליה וגמר הדיוט מהקדש [ה] ומ"ת לרים לקיש לחמר משיכה מפורשת מן התורה ליגמר שיקנה כסף בהדיוט כמו בהקדש ומשיכה נמי מקני בהקדש כמו בהדיוט ומיתי הרב רבי יהודה כר נתן דמשיכה נמ שייכא בהקדש לכל היכא דליתיה בי גזא דלחמנע לימיה ולכי שייך טפי כסף [ג] מבהדיוט שבהדיוט לחפצר במשיכה לא יהא [ד](גלח) קנין אחר [ו]ורמלה לר"י דמקרא נפיק ליה שפיר דרשינן מיד עמיתך במשיכה הא מיד עובד כוכבים בכסף ומדעובד כוכבים בחדא ישראל נמי בחדא דשמיטה על מדין זה על דליכא למימר לגמ מחמעי קרא אגמ דעובד כוכבים בהא מ לא בהא וכן ישראל דמ"כ היו שוין ותפילו אם מימלי עומר שיקנה מליפין בישראל ולא [ז]בעובד כוכבים ולא בלפרישים לעיל מלי למימר לגמ מחמעי קרא אגמ דקניגין הרגילין ומצויין בגון כסף ומשיכה ובהך למדין ישראל ועובד כוכבים זה מזה ועוד מפרש ר' טעמא דר' יותן מעות קונות מגופיה דקרא דאמר לו קנה מיד עמיתך דמשמע דקרא דקרא למעות בלחמיך (ירמיה ג:)[ח] שדות בכסף יקנו וכתיב מכסף מקנתו (ויקרא כה)[ט]: **כמ"ד גזל הכנעני מותר.** פ"ה פלוגתא בהגוזל בתרא (ב"ק קיג.): וכולה שמעתא דהתם מוכח לחמסור ובהפקעת הלוחמו פליגי אגל בפרק ד' מיתות (סנהדרין דף נז.) תניא גזל וגנב וכן יפת תואר ישראל בכנעני מותר ובפ' המקבל (ב"מ דף קיא:) גמי אמר חד למ"ד גזילו של כנעני ואבד למ"ד גזילו עושקו גבי רועץ ותחץ ות"ח וגזל הכנעני היכי שרי בלחמיך (ויקרא כה)[י] ומשמ עם קונהו ובכנעני שהוא תחת ידך משמעי לחי אין תחת ידו מי ליים לפי שניס שעבר יב)היובל י"ל היכא לחיכא לחים הסם ולחי אסור וכי שרים היכא לחים ליה לחיסתמוטי וגזל ממנו בעלילה או בכחה עלייהו: **ואי אמרת מעות קונות משיכה למה לי.** תימה בפ' בתרא (דף עח:) מייתי הך בריימא לחידק חיפכא מריש דקאמר ולי אמרת משיכה בעובד כוכבים קונה אמאי יחזיר ומוחר ר"י דהמקשה סובר הכא והתם לתרוייהו בעינן בכנעני משיכה ומעות והשתא ניחא ליה הכא והתם ריש ופיפ:

הכי קאמר אע"פ שנתן מעות אי משך אין אי לא משך לא. ות"ת והא חיכא מי שפרע יש לומר כשקבל עליו לזון בדיני ישראל ומי שפרע אין זה דין ת"ל כמו שמפרש ר"ת בפרק הזהב (ב"מ מז:)[יא] לעניין יוקרא וזולא [יב]לעיל מי שפרע אגל לא במקום שמפסיד לגמרי ואע"ג דבמקום מפורש מסוס דבריס מצא עמיתך באחת אף עובד כוכבים נמי באחת אמרי ולאמימר [ז]דאמר משיכה בעובד כוכבים קונה הניחא אי סבר לה כר' יוחנן דאמר[ג] [א]דבר תורה מעות קונות משיכה לא [ב] אהני לעמיתך בכסף לעובד כוכבים במשיכה אלא אי סבר לה כר"ל דאמר משיכה מפורשת מן התורה לעמיתך במשיכה ולעובד כוכבים במשיכה לעמיתך למה לי אמרי לעמיתך אתה מחזיר אונאה [ג]ואי אתה מחזיר אונאה לבנעני לבנעני [א]מאל תונו איש את אחיו נפקא חד [ד] בבנעני וחד [ג]בהקדש וצריכי דאי כתב רחמנא חד הוה אמינא לבנעני הוא דאין לו אונאה [ה] אבל הקדש יש לו אונאה קמ"ל הניחא [ו]למ"ד גזילו [ז]אסור היינו דאצטריך קרא למישרי אונאה אלא אי סבר לה כמ"ד גזילו של כנעני מותר אונאה מיבעיא אמרי אי סבר לה כמ"ד גזילו מותר על כורחיך כר' יוחנן ס"ל מיתיבי [ח]הלוקח [ט]גרוטאות מן העובד כוכבים ומצא בהן עבודת כוכבים אם עד שלא נתן מעות משך יחזיר ואם משנתן מעות קונות יוליך האנאה לים המלח ואי אמרת מעות קונות משיכה ל"ל הכא במאי עסקינן שקיבל עליו לדון בדיני ישראל אי הכי מעות למה לי הכי קאמר אע"פ שנתן מעות אי משיך אין ואי לא לא אי הכי קשיא רישא אמר אביי רישא משום דאיכא מקח טעות אמר ליה רבא רישא משום דאיכא מקח טעות סיפא ליכא מקח טעות אלא אמר רבא רישא וסיפא מקח טעות רישא דלא יהיב זוזי לא מיחזי כעבודת כוכבים ביד ישראל סיפא דיהיב זוזי מיחזי כעבודת כוכבים ביד ישראל ואביי אמר לך רישא מקח טעות דלא ידע דהא לא יהיב זוזי סיפא לאו מקח טעות הוא דכיון דיהיב זוזי כי קא משיך איבעי לעיוני והדר מימשך רב אשי אמר מדרישא משיכה אינה קונה סיפא נמי משיכה אינה קונה ואיידי דתנא רישא משך תנא סיפא נמי משך רבינא אמר מדסיפא משיכה קונה רישא נמי משיכה קונה ורישא הכי קאמר [ג] אם לא נתן ולא משך יחזור מאי יחזור יחזור בדברים קסבר [ט]דברים יש בהם משום מחוסרי אמנה והני מילי ישראל מישראל דקיימו בדברייהו אבל ישראל מעובד כוכבים דאינהו לא קיימי בדברייהו לא: מתני'

דקסבר דברים יש בהן משום מחוסרי אמנה. לס מוזר בדיבורו: מתני'

מה עמיתך באחת אף עובד כוכבים נמי

מה עמיתך בחדא. מסיכה: **אף עובד כוכבים בחדא.** בכסף ולא בשיכה דהכי מסמע עמיתך במשיכה ולא עובד כוכבים: **מכסף מקנתו.** בעבד עברי הגמכר לעובד כוכבים הכתוב מדבר[ו]: **לאמימר דאמר כר'. בפרק בתרא דע"ז (דף עח:): הניחא אי סבר לה כרבי יוחנן.** למחר בפרק הזהב (ב"מ מו:): דבר תורה מעות קונות לכתיב ונתן הכסף וקס ליה [ו]לגמר הדיוט מהקדש ומשיכה לא קניא ליכא למימר דעמיתך לחי למימר מיד עמיתך בכסף ומיד עובד כוכבים במשיכה: **מפורשת מן התורה.** מיד עמיתך מסמע מיד ליד: **אמרי לעמיתך.** דממעטן כנעני מדין חומה לכתיב בפיפיה דקרא קממעטי ליה: **אונאה מאל תונו איש את אחיו נפקא.** דמסמע לחיו ולא כנעני: **חד למעוטי כנעני וחד למעוטי הקדש.** מחוגלה: **כמ"ד גזילו.** של כנעני לפסול בב"ק בפ' הגוזל בחחת (דף קיג:): **אמרי.** ולחי לי סבר גזילו של כנעני מותר ולא קא משמע לן אלא דאיכא למישרי חומה חלת למעטיה מדין קנייה וכיון דחמר עובד כוכבים קנה במשיכה על כרחיך כר' יוחנן סבירא ליה למכסף קא ממעיט ליה: **גרוטאות.** מחיכות כסף: **יחזיר.** דמשיכה לחיכה קונה: **לים המלח.** דעבודת כוכבים בית ישראל חיכה בטילה עולמית: מסיכה למה לי: **מקח טעות.** דלא ידע להים בה עבודת כוכבים הלכך מני למיהדר ביה: **רישא איבא מקח טעות סיפא ליכא מקח טעות.** בחמיה: **רישא וסיפא מקח טעות.** ומדיעת מני מהדר ביה נמי בסיפא ומיהו רבנן גזרו כיון דיהיב זוזי והדר שקיל להו מיחזי כמוכר עבודת כוכבים ויסת דלא יהיב זוזי וכי מהדר לה לא מידי שקיל לא מיחזי כעבודת כוכבים ומשום הכי נקט מתן מעות ע"ג דקניגן עליו לזון בדיני ישראל: **דלא הוה ידע.** לחיים בהו עבודת כוכבים דהא לא יהיב זוזי דלימים חיכבי לעיוני דסתם חגר לא מעיין עד שעת מתן מעות: **איבעי לעיוני.** ומדלא עיין לחולי לחיל והוי מסיכתו משיכה גמורה: **רב אשי אמר.** לעולם ד] בשלא קיבל עליו לזון בדיני ישראל ולא קניא סיפא ומיהו כשעת מתן מעות: **מדסיפא משיכה קונה.** ומכאן קיבל עליו לזון בדיני ישראל וקסבר הא מני חגא דחיניקו למימר לחיין ליך לעמוד בדיבורו עם העובד כוכבים:

גמ' ב)[ע"ז עח:] **ג)**ב"מ מו: מז: [שיטמין פח: קדושין כו. כח. חולין פג.] **ד)**[ב"ק קיג: ב"מ פז:] **ה)**[ב"מ מט.] **ו)**ע"ז נג. עח: **ז)**[ב"מ מט.] **רש"י ו)**ע"ב שייך לע"ז ובגמ' ג"ק **תום' ח)**ב"ק מ"ז **ט)**ועוד גיטין כו' שפיר לדלכיון ב"ק **י)**בעובד כוכבים כדפיכחבי לעיל ג"ק **יא)**[ועי"ע חום' שיטין פח: ד"ה אמר] **יב)**מגמת היובל ויו"ל ב"ק **יג)**[ד"ק מי חמחת] **יד)** שייך ב"ק **טו)**[ב"ק כמו בדכלל] **טז)** מהגיה דבן גת ב"ק

הגהות הב"ח

(ה) גמ' מסיכה לח קניא מהכי:
(ג) תום' ד"ה דבר וכו' עפי כסף בהקדש מבהדיוט ובהדיוט וכו' לח יהא לו קנין לחמר:

תורה אור

גמ' א) וְכִי תִמְכְּרוּ מִמְכָּר לַעֲמִיתֶךָ אוֹ קָנֹה מִיַּד עֲמִיתֶךָ אַל תּוֹנוּ אִישׁ אֶת אָחִיו:
(ויקרא כה, יד)

תום' ב) שְׁדוֹת בַּכֶּסֶף יִקְנוּ וְכָתוֹב בַּסֵּפֶר וְחָתוֹם וְהָעֵד עֵדִים בָּאֶרֶץ בְּגַיְא וּבְכִבְיֵי יְרוּשָׁלַם וּבְעָרֵי יְהוּדָה וּבְעָרֵי הָהָר וּבְעָרֵי הַשְּׁפֵלָה וּבְעָרֵי הַנֶּגֶב כִּי אָשִׁיב אֶת שְׁבוּתָם נְאֻם יְיָ:
(ירמיהו לב, מד)

ג) אִם עוֹד רַבּוֹת בַּשָּׁנִים כְּפִיהֶן יָשִׁיב גְּאֻלָּתוֹ מִכֶּסֶף מִקְנָתוֹ:
(ויקרא כה, נא)

ד) וְחִשַּׁב עִם קֹנֵהוּ מִשְּׁנַת הִמָּכְרוֹ לוֹ עַד שְׁנַת הַיֹּבֵל וְהָיָה כֶּסֶף מִמְכָּרוֹ בְּמִסְפַּר שָׁנִים כִּימֵי שָׂכִיר יִהְיֶה עִמּוֹ:
(ויקרא כה, נ)

רבינו גרשום

ולאמימר דאמר. בבבא מצינא משיכה בעובד כוכבים קונה הניחא אי סבר לה כר' יוחנן דאמר דבר תורה מעות קונות מישראל ולא משיכה. מתרץ לה הכי לעמיתך בכסף ולעובד כוכבים במשיכה. משום הכי איצטריך למיכתב לעמיתך דעמיתך בכסף ולא לעובד כוכבים ומהפך לו שמעתא דר' יצחק אלא אי סבר לה כריש לקיש כר' א"ק לעמיתך מאי אתא למעוטי כיון דתרוייהו במשיכה: וחד למעוטי הקדש. שלא תאמר לא תהא כח הדיוט חמור מהקדש קמ"ל לעמיתך ולא להקדש: גזלו אסור. דעובד כוכבים: אי סבר לה כמאן דאמר גזלו מותר ולא איצטריך לעמיתך לאונאה על כרחיך אמימר כרבי יוחנן ס"ל דאמר דבר תורה מעות קונות והלכך איצטריך לעמיתך דלעמיתך בכסף ולעובד כוכבים במשיכה: גרוטאות. חתיכות כסף קטנות: יוליך הנאה לים המלח. דהשתא הוויין שלו למוכרה: לקיימה ברשותו ואסור לו למוכרה: אי הכי קשיא רישא דאמאי יחזיר והא משך והיה [צריך] להוליך לים המלח: דאיכא מקח טעות. דלא ידע דהוה בהו עבודת כוכבים: רישא וסיפא מקח טעות. ומשיכה קונה שקבל לדון בדיני ישראל: ואביי אמר לך. לעולם כדאמינא רישא דאיכא מקח טעות דאע"ג דמשך כיון דאכתי לא יהיב זוזי לא דק אי הוי בהו עבודת כוכבים אי לא הלכך יחזיר: וסיפא לאו מקח טעות. דכיון דיהב זוזי והדר משך עיוני עיין [ומדלא עיין] אחולי אחיל ולא הוי מקח טעות: מאי יחזיר. הא לא משך כלום: יחזיר בדבריו מתנאי הקנאה.

שיטה מקובצת

ה] חד בכנעני וחד בהקדש וצריכי. תימה דבפ"ק דפסחים גבי בל יראה ממעטינן מחד לך של אחרים ושל גבוה ואע"ג דהתם כתיבי טובא לך כולהו צריכי כדמפרש בפ' כל שעה וי"ל דהתם שייך למעט שפיר אחרים וגבוה מחד לך אבל הכא גבי גבוה שייך טפי עמיתות ואחוה מבעובד כוכבים ומיהו תימה גבי נזיקין בפ' ד' וה' ממעטינן מחד רעהו הקדש ועובד כוכבים ואור"י דשאני הונאה מנזיקין דהונאה הוי כעין גזל ואין סברא לפטור בהקדש מקרא דעובד כוכבים גופיה וא"ת (ההיא דפסחים) והא במנחות בפ' רבי ישמעאל (דף ס"ו) גרסינן אבל הכא תרי עריסותיכם כתיב חד כדי שיעור עיסת מדבר וחד עריסותיכם ולא של עובד כוכבים עריסותיכם ולא של הקדש והיינו כמו בפסחים ובהדיא דרשינן בחולין פרק ראשית הגז מחד עריסותיכם כדי עריסותיכם ובפרק השוכר את הפועלים גבי אכילת פועל משמע מחד ריינך ממעטינן הקדש ועובד כוכבים וצריך לתרץ כמו שתירצנו מרעהו ובהוא דמנחות למאן דפטר מירוח הקדש ומירוח העובד כוכבים משמע דנפיק מחד דגנך ולמאי דפטר במירוח הקדש ומחייב במירוח עובד כוכבים צריך טעם מ"ש דמסברא ממעטי מחד דגנך כמו בכל דוכתא:

ו] אבל הקדש יש לו אונאה אע"ג דהקדש שוה מנה שחללו על שוה פרוטה מחולל היינו במתכרין אבל בטעות הר"א דיש אונאה. כ"מ בתוס' כ"י: **ז]** ה"ק אם עד שלא נתן וכו' כן מצאתי בס"י וז"ל תוס' חיצוניות אם לא נתן מעות ולא משך יחזור דהכי משמע אם הוא עד שלא נתן וגם עד שלא משך שלא עשה לא משיכה ולא כסף יחזיר וכו' וכן כתוב בתוספות לקמן דף י"ד: **ח]** לעולם וכו' סיפא אינה קונה אלא מתן מעות ואיידי דתנא רישא משך דאשמועינן דמשיכה אינה קונה תנא נמי סיפא משך ע"כ:
ט] וא"ת לר"ל וכו' נ"א בס"י וא"ת לר"ל דאמר משיכה מפורשת מן התורה לא גמרי שיקנה גם כסף בהדיוט ומשיכה נמי תיקנו וכו':